

— 21 —

kan man aldrig med Sikkerhed vide, om denne Forskjel i Avling er begrundet i Gjødslingens Forskjellighed eller i Jordbundens Forskjellighed. Naar man da vil søge en Udjevning af de paa denne Maade opstaaede Feil ved at gjentage samme Forsøg paa en stor Række Gaarde og tage Gjennemsnittet af alle de saaledes vundne Enkeltresultater (»den statistiske Methode«), saaledes som det f. Ex. bruges ved de i Østerrige anstillede Gjødningsforsøg¹⁾, bør det erindres, at man ikke kan faa et rigtigt Gjennemschnittsresultat af feilagtige Enkeltresultater, om end deres Antal er aldrig saa stort. Man bør altid sørge for, at Forsøgene paa hvert enkelt Jorde tillader en *Sammenligning mellem komparable Størrelser*, og de maa udføres med en kontrollerbar Nøjagtighed, der maa være saa stor som mulig. Det er en Misforstaaelse at tro, at man for praktiske Formaal ikke behøver en stor Nøjagtighed. Just i det praktiske Landbrug, hvor det dreier sig om store Værdier, maa det erindres, at enhver Feil ved et Forsøg, der udføres i en mindre Maalestok, bliver multipliceret i samme Grad som selve Forsøget, naar dets Resultat skal anvendes i Praxis.

For at formindske de fra Jordbundens uundgaelige Uensartethed hidrørende Feilkilder saa meget som muligt bør man ikke vælge de enkelte Forsøgsrunder større end 1 Ar og anordner da et stort Antal af disse, saa at det enkelte Forsøg gjentager sig paa flere indbyrdes ensbehandlede Ruder fordelt over hele Forsøgsjorden.

For at faa de ensgjødte Parceller liggende saa fjernt som muligt fra hinanden anordnes de f. Ex. hensigtsmæssigt efter følgende Skema, hvor de med samme Gjødsel behandlede Stykker er betegne med samme Tal:

1	2	3	4	5	1	2	3
4	5	1	2	3	4	5	1

Jo flere Enkeltparceller man anlægger for at forsøge Nøjagtigheden, desto mere forøger man ogsaa det samlede Forsøgsareals Størrelse, og desto større bliver derfor ogsaa Vanskelighederne ved at erholde dette Areal saa ensartet, at hver enkelt Forsøgsrunder

¹⁾ *Dejert*: Einige Bemerkungen über den Zweck und die Durchführung von Felddüngungsversuchen; Landwirtsch. Jahrbücher 1903, S. 156, samt Kritikken herover af *Th. Eysler*: Die sogen. statistische Methode der Felddüngungsversuche und die Ausgleichsrechnung; Mittheilung des landwirtsch. Institutes der Universität, Breslau 1903. S. 647.